

מידעון להור

בס"ד, שבט תשפ"ד, פרשת וארא.

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

מתי התהליך יגמר ומה יקרה בסופו. ריבוננו של עולם מעביר אותנו תהליך קשה. ניתוח מורכב. כל בר דעת מבין שישראל אחרי מלחמה צריכה להיות מדינה טובה יותר, מתוקנת יותר וערכית יותר.

הראי"ה קוק כתב בספרו אורות ישראל: **"מדינה זו היא באמת היותר עליונה בסולם האושר, ומדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כיסא ד' בעולם, שכל חפצה הוא שיהיה ד' אחד ושמו אחד."**

הדברים נכתבו מספר עשורים לפני קום המדינה. לצערנו התרחקנו מאד מחזון זה. השסע וההתרחקות מערכי מורשת ויהדות מ התעצמו מאד. התיקון צריך להיות גדול ומשמעותי בכל תחום בחיינו הפרטיים והציבוריים- בן אדם לחברו ובין אדם למקום. באהבה, בחמלה, בעין טובה ובדיבוק חברים.

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום וברכה. **מלחמת חרבות ברזל**. כמעט 100 ימי לחימה עברו מאז שמחת תורה. חילופי האש בצפון מתגברים מעת לעת. לפני שעתיים נורו לקרית שמונה יותר מעשר רקטות שמתוכם 7 נפלו בעיר ועשו נזקים גדולים. ב"ה רק ברכוש ולא בנפש. עשרות אלפים עזבו את בתיהם בצפון, דבר שהדעת לא מסוגלת להבין. ברצועת עזה הכוחות ממשיכים בחיסול בסיסי מחבלים ובהתקדמות בהשמדת אמצעי לחימה ומנהרות טרור. לצערנו הרב מחיר הדמים עולה משבוע לשבוע. גם השבוע נאלץ עם ישראל לקבור מעל עשרה לוחמים ומפקדים מטובי בנינו שנהרגו בפעילות מבצעית. הימים קשים ביותר, מאות אלפים יציינו השבוע 100 ימי מילואים. העתיד לוט בערפל. רבים מתלבטים ונבוכים ואינם יודעים מה הכיוון של ההנהגה. על מי צריך לבטוח? מהן המטרות?

שיחות חיזוק השבוע בישיבה. השבוע התארחו בישיבה שלושה ראשי ישיבות. ביום ראשון הגיע לשאת דברים הרב **אליעזר מלמד** ראש ישיבת הר ברכה ומחבר סדרת הספרים "פניני הלכה". הרב דיבר על תהליכי עומק שמתרחשים בעולם המעשה והוכיח ממספר פרשיות תנ"כיות שנס אינו השיטה להתקדמות רוחנית אמיתית. ביום שני דרש הרב **ברוך יודר** ראש ישיבת ההסדר "הכותל". ביום רביעי שמענו את שיחתו של הרב **יובל שרלו**- ראש ישיבת "אורות שאול". הרב נשא שיחה נוקבת ודיבר על תיקון ציבורי ואישי שצריך להיעשות בנקודות בהם הציבור והפרט נכשל ולא דווקא במקומות שנחו וקל לציבור להשתפר.

במהלך השבוע הבא נזכה לשמוע את שיחתו של ראש ישיבת מרכז הרב- הרב יעקב שפירא שליט"א.

אסיפות ההורים בישיבה. יישר כוח גדול לכל ההורים שטרחו ובאו לאסיפות ההורים בחטיבה ובתיכון. ברצוני להזכיר שכל המידע על ציונים, שעורי בית, איחורים, חיסורים, הצטיינות, אי הבאת ציוד, הודעות ועוד נמצא במשוב והוא זמין לכל תלמיד.

יום ספורט לכיתות ז'. ביום שלישי האחרון יצאו בני כיתות ז' ליום ספורט במגרשי הספורטק בגבעת שמואל. הבנים קיבלו צו'פרים רבים, האווירה הייתה מצוינת והבנים חזרו לישיבה מאושרים.

ארונות אחסון לפלאפונים בכיתות ז'-ח' למשך יום הלימודים. בע"ה בימים הקרובים, נתחיל לאחסן בתחילת יום הלימודים את הפלאפונים החכמים של התלמידים בארונות אחסון מיוחדים שנרכשו, למשך יום הלימודים. הבנים ייפרדו מהפלאפון בשיעור הראשון ויקבלו אותו חזרה בסוף יום הלימודים. תלמידים שרכשו פלאפון כשר (לשיחות וואטצפ בלבד) לא יצטרכו לאחסן את הפלאפון בארון.

חשוב לי לומר שהאחסון בארון הינו חובה !!!!

ברור לי שמהלך זה יגרום לעלייה משמעותית בלמידה, בהישגים ובחיי החברה בישיבה. כמובן שלפני שנתחיל את המהלך, אשוחח עם בני הישיבה בכיתות ז'-ח'. בע"ה בהמשך השנה המהלך יתרחב

גם לכיתות ט'-י!

בראשית דבריי ברצוני להודות מאוד להורי הישיבה על אסיפות הורים שיתקיימו בשבועיים האחרונים. הורים רבים מאוד נכנסו לחדרי באמירה - "לא רוצים להפריע, באנו לומר תודה רבה וישר כוח על כל העשייה האדירה שאתם עושים ובמיוחד בתקופה זו". הורים רבים אמרו שבישיבה בכלל ובתקופת המלחמה בפרט, גם הם וגם הבנים מרגישים את המאמץ האדיר שהישיבה משקיעה לטובת הבנים. כמעט 3 חודשים חסרים בישיבה 27 רמ"ם ומורים

שגוייסו למלחמה, ובימים האחרונים חסרים 22 רמ"ם ומורים שעדיין לא שוחררו (5 חזרו לתקופה מסוימת). גם בסיבובים שלי ברחבי הישיבה בזמן האסיפה, נפגשתי עם הורים רבים וכולם הודו ושיבחו את הנעשה בישיבה. התרגשתי מאוד מכמות ההורים שהגיעו לאסיפות ההורים גם בחטי"ב ובחטי"ע, זה ממש חימם את הלב ונתן תחושה שההורים ב"ה אוהבים את הישיבה ואת דרכה החינוכית.

פרשת וארא

כיוון שעסקתי בהכרת הטוב להורים ולבנים, צריך להוקיר מאוד את עבודת הרמ"ם, צוות המורות והמורים והצוות החינוכי בישיבה, וכן את הצוות המנהלי בישיבה. כולם עושים מעל ומעבר לשמור על ימי לימודים סדירים ושמירת אווירה מצוינת למרות ימי המלחמה התקופה הקשב שבה אנחנו נמצאים.

פרשת שמות ופרשת וארא עוסקות בעניינים רבים. הפרשות עוסקות בעיקר בתחילת הגלות בארץ מצרים, ותאור התפקיד של משה רבנו להוציא את בני ממצרים.

אני מבקש להמשיך את מה שכתבתי לעיל - הכרת הטוב, ולעסוק באחד הנושאים המעניינים בפרשה זו - **מידת הכרת הטוב.**

הכרת הטוב היא מידה שאנו נתקלים בה מידי יום. לצערי, קשה לאדם לומר "תודה". מתי בפעם האחרונה אמרנו לאימא תודה רבה על הטירחה הרבה שהיא טורחת למענינו. מתי בפעם האחרונה אמרנו לאימא תודה רבה על המאכלים הטעימים שהיא הכינה לקראת סעודות שבת..... מתי אמרנו תודה לאבא, מתי בפעם האחרונה ניגשנו לר"מ או למורה ואמרנו - תודה רבה על השיעור המצויין שהיה לנו.....ועוד כהנה וכהנה דוגמאות רבות מחיי היום-יום.

תודה - מידת הכרת הטוב

כשנתבונן בפרשות שמות - וארא, או כשנעמיק ביחסי ישראל-מצרים בפרט, נגלה כמה דברים מפתיעים, ואולי ניתן לומר שהם בחינת מראה הפוכה, זה לעומת זה עשה אלוקים - מכירי טובה מול כפויי טובה. **העם המצרי כפוי טובה הוא. "ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף",** ואמרו חז"ל: "עשה עצמו כאינו מכיר". פרעה שכח והשכיח מעמו את חסדי יוסף עימם. ואותו פרעה ש"לא ידע את יוסף" אומר בהמשך "לא ידעתי את ה'". ומכאן טבעו חז"ל את המטבע: "כל הכופר בטובתו של חברו סופו שיכפור בטובתו של הקב"ה". כי כשם שאין גבול להכרת הטוב, כך במקביל אין גם גבולות לכפיות הטובה. מול המצריים כפויי הטובה, ניצב עם ישראל בכלל ומשה בפרט. התורה מזהירה "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו". גר היית בארצו! האם היה זה מלון חמישה כוכבים? הרי "ויענו, ויעבידו" - עבודת פרך, ילדים נזרקים ליאור, ואעפ"כ התורה כמשימה חינוכית

לא קלה, מחייבת אותנו להתעלם לרגע מכל זה ולנסות להתבונן בנקודה אחת, יחידה וטובה- גר היית בארצו!

4

רש"י אומר על פסוק זה: **"אכסניה היו לכם בשעת הדחק"**... גם על מצרים, על עבודה קשה ו"כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" צריך להכיר טובה ??? אסור לתעב מצרי כיוון שהיינו גרים במצרים ?? - כנראה שיש מקום להכיר טובה על אותו מקום שהיה לנו אכסניה. החינוך להכרת הטוב ו"לרכישת מידה זו" בשורש הנפש, בכדי שהיא תהיה שלי לגמרי- יש צורך בהקניית המידה בכל מקום ובכל זמן וגם במצרים.

בפרשתנו, עקב סירובו של פרעה לשלח את עם ישראל, ה' מכה את מצרים בעשר המכות. כידוע, שלוש המכות הראשונות, מכה אהרון ולא משה. וכך הסביר רבי תנחום במדרש: **"ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן נטה את ידך" (שמות, ח', א).** אמר רבי תנחום: **"אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה - המים ששמרוך בשעה שהושלכת ליאור לא ילקו על ידך"**...

וכך גם לפני מכת כינים: **"ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ" (שמות, ח', יב).** אמר רבי תנחום: אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה - **"עפר שהיגן עליך כשהרגת את המצרי אינו דין שילקה על ידך לפיכך לקו ג' מכות אלו על ידי אהרן"**...

השאלה המתבקשת היא- מדוע מידת הכרת הטוב רלוואנטית לדומם? לעפר? לדם? וכי היאור "מרגיש" שיש צורך לחוש כלפיו - הכרת הטוב ולא להכות אותו? וכי הדומם "עשה לי טובה"? האם ניתן לדבר על הכרת הטוב למים ולעפר, הרי הם אינם חשים דבר ואינם ברי דעת כלל וכלל??? אלא באמצעות מעשה זה, האדם מתחנך ומפנים בנפשו את ערך הכרת הטוב, ובנוסף גם מפתח את המסוגלות להתבונן תמיד בנקודות האור ולהפנות את המבט אל הטוב המקיף אותנו, ולא להתמקד בנקודות השליליות.

הרב אליהו דסלר זצ"ל שהיה משגיח בישיבת כפר חסידים בספרו מכתב מאליהו חלק ג', בפרק שעוסק בהכרת הטוב מעמיק בכך: **"יסוד גדול ומקיף בכוחות הנפש של האדם מתגלה לנו בזה: כל מדות הנפש מושפעות ונפעלות על ידי הרגש, ולא רק על ידי השכל. לכן אם אין לנו מכירים טובה לדומם שנהנינו ממנו וכל שכן אם אנחנו מבזים אותו נפגע הרגש, שאינו מגיב רק בהתאם לחוקי ההיגיון. הרגש של בעל מעלת החסד, שרוצה אך לתת וליהנות אחרים,**

אסיר תודה הוא לכל אשר הפיק ממנו הנאה, בכל צורה שהיא, ואפילו לדומם. והכלל הוא: פגיעה ברגש משפיעה באופן ישיר על המידות וממילא נפגמת מדת הכרת הטוב."

הרב דסלר טוען שמידותיו של אדם נקנות והופכות להיות חלק ממנו, באופן מלא, המונע גם מהרגש. כשאדם הוא אוהב- הוא אוהב את הכול. הוא איש אוהב. אם משה רבנו היה מכה על היאור, היאור לא מרגיש כלום, אך מידת הכרת הטוב של משה רבנו הייתה נפגמת, משום שהיאור הציל את משה רבנו שתיבתו הייתה ביאור, ואם הוא יכה על היאור, הוא בעצמו יפגע במידת הכרת הטוב שבו.

אתן דוגמא נוספת בעניין זה: ה' מצווה את משה ללכת למצרים להושיע את ישראל. אך ע"פ המדרש משה מביע התנגדות אך ורק בגלל הכרת הטוב ליתרו חותנו! משה מבקש מה' ללכת ליתרו ולבקש ממנו אישור לרדת למצרים ואכן ה' מסכים עקרונית אתו, ולפיכך מורה לו לבקש את רשותו של יתרו.

וזה לשון המדרש:

בשעה שא"ל הקב"ה למשה: ועתה לכה ואשלחך אל פרעה. אמר ליה משה: רבון העולם איני יכול, מפני שקבלני יתרו ופתח לי את פתח ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחבירו נפשו הוא חייב לו... ולא עוד, אלא כל הפותח פתח לחברו חייב בכבודו יותר מאביו ומאמו... וכך אמר משה לפני הקב"ה: ריבון העולם קבלני יתרו ונהג בי כבוד אלך שלא ברשותו? לכך כתיב וילך משה וישב אל יתרו חותנו.... (מדרש תנחומא פרשת שמות סימן טז)

המכיר טובה קונה לעצמו מעלת עין טובה. הוא מתרגל להתבונן בנקודות האור ולא מתמקד בשלילה. כך יראה את הטוב שסובב אותו בעולם, את הטוב שבאנשים סביבו, ולא פחות חשוב מכך את האור הטוב שבו עצמו.

אך באמת מידה חשובה זו של הכרת הטוב, מעבר לכך שהיא מוסרית וערכית היא מתבקשת ונחוצה, לאמיתו של דבר, ובסופו של העניין ומטיבה עם האדם עצמו. אומלל הוא בעל העין הרע ומאושר הוא המוצא את הטוב הגדול והמרובה הסובב אותו, הטוב שבו, הטוב שברעיו ובמשפחתו, הטוב הגדול והעצום של ריבונו של עולם.

מה למדנו מזה ??? כולנו צריכים לחזק את מידת הכרת הטוב. מידה זו עוזרת לנו להסתכל תמיד בעיניים טובות, בעיניים חיוביות על כל המעשים שנעשים סביבנו. הסברתי לבנים שאדם שאומר תודה מתרגל לראות את הדברים בעין חיובית. במשקפים חיוביות. כשמשה לא מוכן להכות את היאור כיוון שהיאור הציל אותו בגיל קטן, זה לא שהוא רוצה לומר תודה לדבר דומם. משה רוצה להרגיל את עצמו לראות את הדברים בעין חיובית, ולכן הוא מרגיל א"ע לא להיות כפוי טובה גם כלפי דברים דוממים. בואו נתרגל לומר תודה רבה לה' יתברך, להורים, למורים ולחברים ואם נתרגל לכך נוכל לראות את העולם תמיד באור חיובי.

שבת שלום ומבורך ובשורות טובות

חודש טוב - שיהיו בשורות טובות

אוהבכם ומוקירכם

שרגא פרוכטר - ראש הישיבה